

בבא בתרא לב

משה שווערד

1. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לא עמוד ב ד"ה לזילותא דבי
לזילותא דבי דינא - שמא ילגלגו הבריות על ב"ד על שסותרין את דיניהם ודמי לחוכא ואיטלולא.

2. חתם סופר על בבא בתרא דף לא/ב
אנן אחתינן וכו' לזילותא דבי דינא לא חיישי'. יש לעיין קצת וכי ס"ד למיחוש לזילותא דב"ד להפסיד ממון שלא כדין הא קמן מ"ש תוס' לקמן סוף ד"ה אבל ניסת וכו' דע"כ צריכים לחזור מהתירה הראשון וכו' פי' דלאוסרה על כל העולם דהוה אי' דאורי' חלילה לחוש לזילותא דב"ד ורק לאוסרה על העד שהוא רק א' דרבנן הם אמרו והם אמרו לחוש לזילותא. וכן גבי בן גרושה ובן חלוצה להחמיר שישאר באיסורו. אבל הכא להפסיד ממון של ישראל קשה. מיהו לשיטת רשב"ם ניחא דס"ל דתחלת דינא הי' אלים גבר ושוב הורדנו לבעל אבהתא לתוך הקרקע ועתה אנו מסלקים מתוכה לחזור לאלים גבר. והנה כל דין אלים גבר כ' רשב"ם לקמן ל"ה ע"א סוף ד"ה התם וכו' שסופו לבוא לידי עיוות וכו'. נמצא לולי כן היו עושים בו שודא דדינא. נמצא השתא דאיכא גם בדינא דאלים זילותא ה"א נניח אותו ביד מי שהוא קמ"ל וא"ש אבל לשיטת ר"ח קשיא. ואמנם רמב"ן הקשה אשיטת רשב"ם הא הכא ליכא למיקם עלה דמילתא כיון דאיכא תרי ותרי ונ"ל למאי דקיי"ל למפרע הוא נפסל י"ל מסתמא הכת המשקרת יתגלה בהתתה בפסולים אחרים בגולנותא וכדומה ויופסל למפרע אבל למ"ד מכאן ולהבא נפסל משום פסידא דלקוחות קשי'. דהזמה לא שכיח דמסתמא זה המוכחש כיון שקרנותו ביום שידוע לו שלא יאמרו אחרים עליו עמנו הייתם:

3. ברכת אברהם

חיישינן לזילותא דב"ד. ז"ע הא בע"כ צריכים לחזור בהם
מחמת הסומרות שצדין כהונה שלא יטמא
למתים, ע' בחוס' (ל"א ע"ב ד"ה אלל צסקה"ד) דרק
לחומרא שייך ענין זילותא. וז"ל דנותנים לו דין ספק ועליו
להחמיר חומרות כהונה וחומרות חללות, ואין זה זילותא
כ"כ אלל צאופן שנכשירו לעבודה צאופן שנפסל. ואם אמר
על עצמו שהוא כהן אחי שפיר, דבלא"ה לחומרא שו"א
אנפשי' חמיכה דאיסורא.

4. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לא עמוד ב
יט] לזילותא דבי דינא לא חיישינן מתיב רבא וכו' - כתב הריטב"א מי שחושש לזילותא דב"ד אינו אלא היכא שחזרת הדין היא מחמת ספק [של מי הקרקע], אבל אם באה לפני ב"ד עדות ודאית, ודאי ב"ד חוזרים ואין בזה משום זילותא דב"ד.

5. קונטרס דברי סופרים - סימן ב
(ה) ועיי"ש בכ"מ רפ"ג מהל' ממרים שכתב ז"ל וא"ת א"כ אמאי לא פליגי אמוראי אתנאי דהא בכל דוכתא מקשינן לאמורא ממתניתין או מבריייתא וצ"ל אנא דאמרי כי האי תנא ואם לא יאמר כן קשיא ליה וכפי דברי רבינו הרשות נתונה להם לחלוק על דברי התנאים [ר"ל דמדברי הרמב"ם נראה שב"ד שבדור יכול לחלוק על ב"ד של הדור הקודם אף אם הוא קטן ממע בחכמה ובמנין וא"כ גם האמורא יוכל לחלוק על התנא] ואפשר לומר שמיום חתימת המשנה קיימו וקבלו שדורות האחרונים לא יחלקו על דורות הראשונים וכן עשו גם בחתימת הגמרא שמיום שנחתמה לא ניתן רשות לשום אדם לחלוק עליה עכ"ל הכ"מ:
(ו) וצ"ע להבין קבלה זו מה טיבה ובמה כחה יפה שלא יהיה אפשר לחלוק גם על הקבלה הזאת בעצמה כמו שהיה אפשר לחלוק על התלמוד בלא קבלה זו אבל לפי הנ"ל קושית הכ"מ לא קשיא דחתימת המשנה היה ג"כ בקיבוץ כל חכמי ישראל או רובן אשר להן הכח של ב"ד הגדול ואסור לשום אדם לחלוק עליהן בלתי אם יש גם להחולקין כח של ב"ד הגדול ואפשר שבשעת חתימת התלמוד ה"ל להן כח לחלוק גם על המשניו' כמו בכל ב"ד גדול שיכול לחלוק על ב"ד גדול שקדם לו אפילו אם הוא קטן מהראשון בחכמה ובמנין אבל בין

חתימת המשנה לחתימת הגמרא בין הזמנים האלו לא נמצא קיבוץ כל חכמי ישראל ביחד ולא היה להן כח של ב"ד הגדול וממילא אי אפשר להן לחלוק על המשניות שנשנו בהסכמת רוב חכמי ישראל:

...

(ח) ונראה דקיבוץ כל חכמי ישראל יש לו כח של ב"ד הגדול אפילו בזמן דליכא סמוכין דהא בשעת חתימת התלמוד כבר בטלה הסמיכה ומ"מ חייבין כל ישראל לשמוע להן דכיון דאמרה תורה אין לך אלא שופט אשר בימך ואין לנו שופט אחר אלא הסכמת כל חכמי ישראל שבאותו הדור הראויין להוראה ע"כ עליהן צותה תורה לשמוע להן וזהו טעמו של הרמב"ם שכתב בפ"י המשנה פ"ק דסנהדרין ובחיבורו הגדול פ"ד מסנהדרין דגם בזה"ז אם יסכימו כל חכמי ישראל או רובן לסמוך חכם מהחכמים אף שהן בעצמן אינן סמוכין מ"מ סמיכתן סמיכה עיי"ש אלא שנראה מדבריו שם שהדבר תלוי בהסכמת חכמי ארץ ישראל לחודייהו וד"ז צ"ע דמאי אולמייהו דחכמי ארץ ישראל יותר מחכמי חו"ל וכפי הנראה אין הדבר תלוי אלא ברוב [ועיין בפירוש המשנה לבכורות פ"ד דהרמב"ם שינה מהא דריש הוריות]:

(ט) ועיין ברי"ף שילהי עירובין שכתב דתלמודא דידן קיי"ל נגד הירושלמי משום דבתרא הוא ולכאורה לפי הנ"ל אין צורך לטעם הזה אלא דתלמוד בבלי שהיתה חתימתו בקיבוץ כל חכמי ישראל יש לו כח של בית דין הגדול משא"כ בתלמוד ירושלמי שלא מצינו שהיתה חתימתו בקיבוץ כל חכמי ישראל אין לו הכח הזה וממילא א"א לפסוק כהירושלמי נגד הבבלי ונראה מזה כדברי הרמב"ם הנ"ל שהדבר תלוי בחכמי ארץ ישראל ומסתמא היתה חתימת הירושלמי בקיבוץ כל חכמי ארץ ישראל וא"כ יש גם להירושלמי הכח של ב"ד הגדול ועל כן הוצרך הרי"ף לפרש הטעם בהא דקיי"ל כהבבלי משום דהוא בתרא והלכתא כבתרא:

6. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לא עמוד ב

כן וכי תימא ערער חד איכא בינייהו - צ"ב לפי ההו"א במה פליגי.

נחלקו הראשונים האם מדובר שיש לו חזקת כשרות. [1] השיטה בשם הריצב"א מבאר דמיירי שלא הוחזק לכהונה, ובא עד אחד והעיד שהוא כהן ועד אחד מכחישו, וסבר ר"א שהעד שהכשיר הוכחש ואינו נאמן, ורשב"ג סובר שכל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי הוא כשנים, ואין העד השני יכול להכחישו. [והטעם שהעד שהכשיר הוא כשנים היינו משום שהוא בא קודם וקיבלו דבריו]. ופריך האמר ר' יוחנן אין ערער פחות משנים, וא"כ לא מסתבר שנחלקו היכא שיש אחד שפוסל.

[2] הריטב"א [לב. ד"ה האמר] מקשה מה הקושיה מר' יוחנן, הרי ר' יוחנן דיבר היכא דאית ליה חזקה דאבהתא. ותירץ שגם הכא מיירי בהחזק לכהונה, דאם לא הוחזק לכו"ע סגי בערער חד.

כתב בש"י ר' שמואל [אות כב] דמבואר בריצב"א שס"ל שגם באיסורים אומרים עד אחד נאמן כשנים, וזה דלא כריטב"א [יבמות פז ב] שכתב דהא דקיי"ל שכל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי הוא כשנים, היינו דוקא בדבר שבעררה שמעיקר הדין בעי שנים והאמינו לאחד [כגון בסוטה או מיתה] ולכן הוא כתרי, אבל באיסורים שמעיקר הדין נאמן עד אחד אינו כתרי. ולפי הריטב"א צ"ב מה הסברא של מ"ד שאין מעלין, הרי העדים הכחישו זה את זה וא"כ נוקמה אחזקה.

וכן מקשה השטמ"ק [כתו' כו א] בשם שיטה ישנה אם מיירי בהחזק כיון שהוי עד אחד בהכחשה נוקמה אחזקה. ומתריך דמיירי שאיכא קלא לפסול, ונחלקו האם הקול מבטל החזקה. אם הקול מבטל החזקה, צריך להכשירו בגלל עדות העד, וזה א"א כיון שיש עד אחר המכחישו. ואם הקול אינו מבטל החזקה אפשר להכשירו מחמת החזקה, ואמרינן אוקי חד לגבי חד ואוקמי גברא אחזקתיה.

---

7. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד א

י' ר' אלעזר סבר כיון דאחתיניה לא מסקינן ליה חיישינן לזילותא דבי דינא - בחי' ר' נחום [אות קכד] מקשה איך אפשר לדון אותו כחלל מחמת זילותא דב"ד, הרי יצא מזה קולא שישא פסולה לכהונה אף על פי שמעיקר הדין הוא כהן גמור. ותירץ שאה"נ לא מתירים לו פסולה לכהונה ורק לחומרא דנים אותו כחלל.

8. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לב עמוד א ד"ה דרבי אלעזר

דרבי אלעזר סבר כיון דאחתיניה - על פי ב' עוררין ובדין הורדנוהו דבכל מקום האמינה תורה שנים תו לא ליסקי ליה על פי עד אחד זה השני אף על פי שיש לצרפו עם הראשון ולהכשירו לזה דאוקי תרי לבהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה דכשרות קמייתא דהוה מוחזק לן באבוה דכהן הוא וגם הכשרנוהו תחלה על פי עד אחד קודם שבאו עוררין.

9. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לב עמוד א ד"ה דחיישינן לזילותא

דחיישינן לזילותא דבי דינא - שהורידוהו על פי עוררין ועכשיו יעלו ויבטלו דבריהם והכי קאמר ר' אלעזר אימתי אין מעלין ע"פ עד אחד הבא לבסוף בזמן שיש עליו עוררין שנים הפוסלין אותו הלכך לא מהני עד שני הבא לבסוף להכשירו להצטרף עם הראשון המכשיר דאע"ג דאיכא למימר אוקי תרי מכשירין לבהדי תרי פוסלין ואוקי גברא אחזקיה ויהיה כשר אפי' הכי לא מסקינן ליה משום זילותא דבי דינא והאי דאסקוהו מעיקרא על פי עד אחד הבא להשביט הקול לאו זילותא דבי דינא הוא דמאי דאחתיניה בשביל קול בעלמא הוא וכדי לחזור ולהעלותו אחר שיבדקו הדבר הורדנוהו הלכך כי הדר מסקי ליה ליכא זילותא אבל כשהורדנוהו על פי עדים מן הדין הורדנוהו וכי הדר מסקי איכא זילותא.

10. תוספות מסכת בבא בתרא דף לב עמוד א ד"ה אנן מסקינן

אנן מסקינן ליה - דאוקי תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה דמוחזק לן דאביו כהן הוא ותימה דאמרין בפרק האומר בקדושין (דף טו.) גבי ינאי המלך ויבוקש ולא נמצא היכי דמי אילימא דתרי אמרי אישתבאי ותרי אמרי לא אישתבאי תרי ותרי נינהו מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני ואמאי לא נמצא והשתא מאי קא פריך אדרבה אית לן למימר אוקי תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה ואוקי ינאי אחזקת אמו דלא אישתבאי ופירש התם בקונט' דחזקת האם לא מהניא להכשיר את ינאי לפי שאין עדים באין לפסול את האם לכהונה אלא להעיד על ינאי ואין נראה לר"י דלמה לא יועיל חזקת האם לבן הואיל ואינו יכול להיות שתהא האם כשרה אם לא יהיה הבן כשר ועוד דהכא אף על גב דעל הבן מעידים לפסלו מהניא ליה חזקת האב להכשירו ונראה לר"י דהיינו טעמא משום דמסקינן בפ' ד' אחין (יבמות דף לא. ושם ד"ה תרי) דכל תרי ותרי היא ספיקא דרבנן והאם נמי הוי ספיקא דרבנן ולהכי פריך התם סמוך אהני דנהי דמדאורייתא אמר' אוקי תרי בהדי תרי ואוקי איתתא אחזקה מ"מ מדרבנן יש לפוסלה והכא לענין תרומה דרבנן הקילו להתירו בה בתרי ותרי ולאוקמיה אחזקיה והא דאמר לעיל שנים אומרים מת וב' אומרים לא מת כו' אבל נשאת ואח"כ באו עדים לא תצא אף על גב דתרי ותרי ספיקא דרבנן היא ומדאורייתא אית לן לאוקמה אחזקה דהויא אשת איש והיה לה לצאת אף על פי שנשאת לאחד מעדיה אור"ת דאתיא חזקה דדייקא ומנסבא ומרעה חזקת אשת איש ואם תאמר כי איכא ב' עדים לא דייקא דליכא חומר בסופה כדאמר בהאשה רבה (שם דף פז: ושם) נשאת שלא ברשות מותרת לחזור לו ומפרש התם דהיינו שנשאת בעדים וי"ל הואיל ומכחישים זה את זה איכא חומרא אם תעמוד תחת בעלה בטענת ברי שלה וא"ת ב' אומרים נתגרשה וב' אומרים לא נתגרשה אמאי לא תצא בנשאת ואח"כ באו עדים הא לא דייקא דדוקא במת הוא דדייקא שיראה שמא יבא וידעו הכל שלא מת ואינה נאמנת לומר נתגרשה דשלא בפני בעלה מעיזה ומעיזה ועוד היכא דאיכא עדים דקא מסייעי לה מעיזה ומעיזה וי"ל דלענין הכי דייקא ומרע' חזקת אשת איש דלעולם יראה שמא יוזמו או יפסלו בגזלנות וא"ת למאי דלא ידע דבאומר ברי לי איירי מאי קאמר היא גופא באשם תלוי קיימא ה"ל למימר בחטאת קיימא וי"ל דפריך אפילו נאמר דתרי ותרי הוה ספיקא דאורייתא כדפי' בפ' ד' אחין (שם דף לא. ד"ה אי) מ"מ באשם קיימא ואין להאריך ובכתובות (דף כו: ד"ה אנן) פירשתי.

11. קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא בתרא דף לב/א

(קלב) שם תוד"ה אנן מסקינן ליה וכו' דאביו כהן הוא, ואף דאביו אינו נפסל גם אם נשא גרושה והספק על הבן הוא שמא נולד פסול, ואיזו חזקה יש כאן, וצ"ל דדין האב שיהא בנו כמוהו, ואם נפסול את הבן הוא השתנות בדין האב, ומוקמינן להאב בחזקתו שלא נשתנה דינו, ולדעת רש"י דלא מהניא חזקת האם לבן רק אם האם לפנינו, אפשר דגם לענין חזקת האב אמרינן הכי, ולא נכשיר את הבן רק אם האב לפנינו, ויש לחלק, ומה שהקשו בתוס' על רש"י מהכא, הנה רש"י נזהר מזה ופירש דהכא אינו מטעם חזקת האב, אלא משום חזקה ידיה שהכשרנוהו ע"פ העד הראשון, ונראה שרש"י אילו סובר כלל הך דחזקת אבהתיה, דבאמת אינו מובן איזו חזקה יש כאן כנ"ל, אלא שבתוס' הוכרחו לחדש חזקה זו שלא רצו לפרש כפירש"י, משום דחזקה הבאה מכח עדים לא עדיפא מהעדים כמ"ש הרמב"ן כאן ובכתובות כ"ו:

12. סוכת דוד

(יא) והנה התוס' כאן ד"ה אנן מסקינן, פירשו דאוקי גברא אחזקי' דמוחזק לן דאביו כהן הוא, ועיין קו"ש קל"ב דהקשה דהלא אין האב נפסל אפילו הבן פסול וא"כ איך מהני לי' חזקה דאבוא, ופירש דהאב יש לו חזקה שיהא בנו כמוהו ואם נפסול הבן זהו השתנות בדין האב ומקמינן לאב בחזקתו שלא נשתנה דינו ע"כ ועיין בחי' ר' ראובן שכתב דברא כרעי' דאבוא ויש לו חז' משפחה של האב, וכיון שהאב הוחזק

בכשרות הוה כאילו הבן יש לו חזקת כשרות דאב וכל זמן שלא נתברר פסולו אל תוציאנו מספק ע"כ היינו שלמד דהבן בעצמו יש לו חזקה דאבוא מפני שהוא חלק מאבוא והענף יש לו אותה החזקה של העץ.

13. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד א

האפיקי ים [סימן יג - יד] מבאר דכיון שתרי ותרי נינהו, דל עדותם מהכא וכאילו ליכא עדים כלל, וממילא נשאר הדין שבו של כהן הוא כמו אביו.

החזו"א [אה"ע סימן ב - כה] מבאר שיש לאב חזקת כשרות שאינו עובר עבירה לשאת גרושה שהיא אסורה לו. וכע"ז כתב הריטב"א [כאן ובכתו' כו ב], שהחזקה היא שהאב לא ירצה לפסול את זרעו. אבל מלשון הרשב"ם והתוס' משמע שחזקת האב בזה שהוא כהן.

וגם קשה דמבואר בגמ' להלן שאם יש תרי ותרי אזלינן בתר חזקת אבהתא, ולפי החזו"א אין חזקה אלא דין אלא חזקה של סברא, ובחזקה של סברא יש לדון האם מהני במקום תרי ותרי או שאומרים תרי כמאה [כמש"כ התוס' [לעיל לא ב] לענין מיגון], וכמו שדן רע"א [תשובה קלון] האם מהני במקום תרי ותרי חזקה דאין אדם פורע תוך זמנו.

14. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף לב/א

ואתו בי תרי ואמרי דבן גרושה ובן חלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואמר דכהן מעליא הוא, ולכ"ע מצרפין לעדותן והכא לזילותא קא מיפלגי. ואיכא למידק למה ליה למימר כולי האי, לימא כגון דאתו בתרי ואמרי בן גרושה ובן חלוצה הוא ואחתיניה ואתו בתרי ואמרי דכשר הוא ובזילותא דבי דינא קא מיפלגי. י"ל דבעי לאוקומא בדאיכא קלא תחלה ואתא עד אחד ואסקיניה, משום דתנן במתני' מעלים לכהונה ע"פ עד אחד, דאלמא ירוד היה והעלינוהו על פי עד אחד, וקתני בזמן שיש עליו עוררין אין מעלין, ורשב"ג סבר אפילו בזמן שיש עליו עוררין מעלין על פי עד אחד, דאלמא לאחר הערעור אתא עד אחד לסייע את הראשון, דאי לא, בזמן שיש עוררין שנים היאך מעלין על פי עד אחד, אלא היינו בדאתו בתרי ואמרי דבן גרושה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד, דלר' אלעזר אין מעלין אותו על פי העד השני שבא להצטרף עם הראשון ומשום זילותא ולרשב"ג מעלין. אלא דאכתי איכא למידק מתני' גופה מ"ט נסיב לה בהכין, והיינו דאקשינן ליה רב אשי אי הכי אפי' תרי ותרי נמי, ואוקימנא דבלצרף עדותן קא מפלגי ובפלוגתא דת"ק דר' נתן ור' נתן קא מיפלגי, ואיכא למידק אכתי למה להו למיתני דאתו הני תרי חד קודם הערער והאחר לאחר הערער, לינקוט כגון דאתו תרי ואמרי בן גרושה ואחתיניה ואתא חד בניסן ואמר דכהן ואתא עד אחד באייר ואמר נמי דכהן הוא, דלר' אלעזר לא מצטרפין עדותן ולרשב"ג מצטרפין עדותן והוה להו תרי ותרי ואוקי גברא בחזקת אבהתא. ונ"ל דלרבנותא קאמר ולאשמועינן כחו דת"ק, דאפי' בזמן שבא העד הראשון בתר קלא, דעבדינן עובדא על פיו וכעדות גמורה היא, אפילו הכי כיון דאתו בתרי ואחתיניה ואתא עד אחד להצטרף עם הראשון אפי' הכי אין מצטרפין אותו, וכ"ש כשבאו שני העדים מפוזרים לאחר הערער דהתם אין לקבלם, משום דכשבא הראשון כאלו אין כאן עדות כלל הוא שאין דבריו של אחד במקום שנים, והילכך אף כשבא השני לאחר מיכן אין מצטרפין אותו, דמיקלש קליש ליה עדותו של ראשון:

15. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף לב/א

הוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית כהאי ארעא, א"ל מינך זבינתה והא שטרא. בדאית ליה למערער עידי אבות מדאיצטריך ליה להאי למימר ליה האי שטרא, ומחזיק לית ליה עידי חזקה מדאיצטריך לאיסתויעי משטרא:

16. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב ד"ה אין שטרא

אין שטרא זייפא הוא – [1] פ' ר"ח לאו שטרא זייפא ממש אלא כמו שטרא זייפא שלא נכתב על מכירה זו ומאי ניהו שטר אמנה דהוא בטל מיהו אי לאו דאודי בטענתיה דתובע דשטרא זייפא הוא לאו כל כמיניה שהרי העדים מכירים חתימת ידיהם ומשום הכי אמר רבה מה לו לשקר ולומר שטרא מעליא הוה לי ואירכס לימא האי שטרא לאו זייפא הוא דאי הוה בעי לקיומיה מקיים ליה [2] א"נ איכא לפרושי זייפא שטר מזויף ממש שזייף חתימת העדים יפה וטועים העדים כסבורים חתימת ידיהם היא ומקיימים את השטר והלכך מצי לקיים את השטר ולומר שטרא מעליא הוא [3] א"נ מצי לקיימו בעדים שקרים שחתמו לו וראשון עיקר.

17. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

א [רד"ה אמר ליה שטרא זייפא הוא - השטר מזויף וגם שני חזקה לא החזקת - הרשב"ם מבאר שמיירי באופן שלא דר בה ג' שנים, וכ"כ הרשב"א. והטעם להעמיד כן, משום שאם החזיק ג"ש אינו צריך להביא שטר. הטור [סו"ס קמו] הביא מהגאונים שפירשו שמיירי בהחזיק ג"ש. הרמב"ן מביא מהר"י מיגש שביאר שמיירי אף באופן שדר שם ג' שנים, ואעפ"כ אם השטר פסול גם החזקה לא מועילה, כיון שהחזקה הוא במקום שטר. הרמב"ן חולק וסובר כיון שהחזיק ג"ש הוא נחשב למוחזק וממילא נאמן במיגו דהוי מיגו להחזיק.

18. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף לב/ב

ולבסוף גחין ולחיש ליה לרבה וא"ל אין שטרא זייפא הוא. ופרשו הגאונים ז"ל שטרא זייפא כגון שטר אמנה, א"נ שטר פסים דאיכתיב מיהא מדעתיה דמוכר, דבכי הא הוא דאמר רב מה לי לשקר אי בעי אמר שטרא מעליא הוא, אבל אי קא מודה דשטרא זיפא הוא לגמרי דציירי ציוריה, לא. והביאו ראייה מדמייתי עלה עובדא דההוא ערבא, דשטרא מעליא הוה אלא דאיפסיל ממקום אחר. ולא ידעתי מה בין זו לזו, דמ"מ כל עצמנו אינו אלא מחמת מגו, ומה לי שטר פסים מה לי ציירי ציורי, זיל הכא ושטרא פסילא ואיכא מגו וזיל הכא שטרא פסילא ואיכא מגו. ור"ח ז"ל כן פרשה אפי' בדצייריה ציורי:

19. שערים מצויינים בהלכה

שם ע"ב גחין לחיש ליה לרבה, אין שטרא זייפא הוא, מיהו שטרא מעליא הו"ל ואירכס. מכאן הוכיח בתשו' מהרי"ק (שורש קיח) ומובא בסמ"ע (חור"מ סי' טו ס"ק טו) דיש לדיין לדון עפ"י הדין אשר נתאמת אצלו, ולא עפ"י הטענות אם מכחישות את האמת, כבעובדא דידן דאע"פ שטען לבעל דינו שהשטר כשר, לא דנו עפ"י טענתו, כיון שהודה לדיין שהשטר מזויף, ואפי' רבה לא הימניה אלא מטעם מיגו דאי בעי שתיק. וכ"כ בתשו' הרשב"א (ח"א סי' אלף קמו) דב"ד שידוע ומוחזק בכשרות יכול לסמוך על הידוע אצלו שהעדים עדי שקר אף שלא הוחזקו, וכמדומה שע"ז אמרו [לעיל ח:]: שדן דין אמת לאמיתו. וכ"כ התוס' לעיל (שם ד"ה דין). ועי' בדברינו שם (ד"ה דיין) שהארכנו בענין זה. והא דלא מיפסל בזה דזייף השטר, כתב בתשו' חתם סופר (חור"מ סי' לט) דהאדם עושה כל טעדיקי להציל ממונו כשידוע שהדין עמו, ואינו יכול עם מי שתקיף ממנו, ואמרו חז"ל (ברכות ז:): ולא עוד אלא שזוכה בדין.

20. דעת זקנים על בראשית פרק כה פסוק לד

(לד) ויבן עשו וגו' - פי' מכבר היה מבזה אותה ועל כן לקחה יעקב ממנו. ונמצא בס' ר' יהודה החסיד מכאן אתה למד שאם יש ביד רשע ס"ת או מצוה אחרת דמותר לצדיק לרמותו וליטלו ממנו:

21. תוספות מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב ד"ה אמאי קא

אמאי קא סמכת אהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוא - תימה דליהמניה במיגו דאי בעי אמר שטרא מעליא הוא ותירץ ר"י בר' מרדכי דלא אמרי' מיגו להוציא ממון (כ) ומה שהוא מוחזק בקרקע אינו כלום דקרקע בחזקת בעליה קיימא כיון שאין לו שטר ולא חזקה אלא בדברים בעלמא שאומר שטרא מעליא הוה לי ואירכס ולא אמרי' מיגו אלא להתזיק ממון שיכול לפטור עצמו ע"י מיגו אי נמי אם יש לו שטר או חזקה וזה בא לפסול ראייתו אז זה יכול לקיימו ע"י מיגו כמו קמי דידי זבנה מינך מיגו דאי בעי אמר מינך זבינתיה ואכלתיה שני חזקה ואין נראה לר"י מדלא מפרש טעמא הכי בהדיא משמע דלאו משום הכי הוא ונראה לר"י דטעמא דרב יוסף דלא אמרי' מיגו הכא כיון דלית ליה הכא מיגו אא"כ שקר תחלה שהוצרך לשקר תחלה ולומר והא שטרא א"נ משום הכי לא אמרי' הכא מיגו משום דהוי חוזר וטוען דמעיקרא טען והא שטרא ועתה חוזר בו ומודה דחספא בעלמא הוא אלא שטרא מעליא הוה לי.

22. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

[ז] תד"ה אמאי וכו' ותירץ ריב"ם דלא אמרינן מיגו להוציא ממון - הריב"ם מתרץ שהכא הוי מיגו נגד המרא קמא שנחשב מיגו להוציא קרקע מבעליה. ולפ"ז נחלקו רבה ורב יוסף האם מועיל מיגו להוציא. וכן מבואר בתוס' [ב"מ קטז. ד"ה והא] שהם נחלקו האם מהני מיגו להוציא. וכן מבאר הר"י מיגש [הובא ברמב"ן ורשב"א]. מיהו התוס' בב"מ [ב. ד"ה וזה] מבארים שלכו"ע לא מהני מיגו להוציא, וכאן המחלוקת רק לגבי מיגו דאי בעי שתיק. ומעלת מיגו דאי בעי שתיק משום שהוי מיגו אלים. א"נ משום שהוי פה שאסר [כ"כ השער משפט סימן קמט - ב].

...

הרמב"ן והריטב"א מוכיחים מהגמ' [ב"מ קי א] שמהני מיגו להוציא. הרמ"א [סימן פב - יב] מביא שיטת הטור שמיגו להוציא לא אמרינן, ויש חולקים [ריב"ש]. וכתב הגר"א [ס"ק לח] מקור לדעת החולקים מהסוגיה בב"מ [קי א].

23. שערים מצויינים בהלכה

מיגש. ועי' בתשו' הרשב"א (ח"ג סי' שנג) דבעיקר הדין אי אמרי' מיגו לאפוקי ממונא נחלקו בו כל גדולי המורים, ונראה עיקר כדברי האומר דאפי' לאפוקי אמרי' כו' עי"ש. וכ"כ הריטב"א במס' כתובות (טז). בזה"ל, עיקר הדין כך הוא מקובל בידינו מרבינו הגדול הרמב"ן ז"ל דאמרי' מיגו אפי' לאפוקי ממונא. וע"ע בחי' הרמב"ן והריטב"א כאן. וברמ"א (ח"מ סי' פב סי"ב) הובא ב' שיטות. ועי"ש בסמ"ע (ס"ק מד) ובש"ך (כללי המיגו) בשם הריב"ש (סי' שלו) דאף למ"ד לא אמרי' מיגו להוציא, מ"מ נגד קרקע אמרי', ולא אמרי' קרקע חזקת בעליה עומדת כו'. וע"ע בש"ך (סי' פג סק"ז) ובנתה"מ (קיצור כללי המיגו).

אמאי קא סמכת אהאי שטרא, האי שטרא חספא בעלמא הוא. הקשו התוס', ליהמניה במיגו דאי בעי אמר שטרא מעליא הוא, ותירץ הריב"ם דלא אמרינן מיגו להוציא ממון מחזקתו, ומה שהוא מוחזק בקרקע אינו כלום, דקרקע בחזקת בעליה קיימא, כיון שאין לו שטר ולא חזקה, אלא בדברים בעלמא שאומר שטרא מעליא הוה לי ואירכס, ולא אמרי' מיגו אלא להתזיק ממון שיכול לפטור עצמו ע"י מיגו. וכ"כ הרמב"ן בשם הר"י

24. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

[ח] בא"ד - ותירץ ריב"ם דלא אמרינן מיגו להוציא ממון - הריב"ם מתרץ שהכא הוי מיגו להוציא. וכתב הבית הלוי [ח"ג סימן לג] דמבואר בריב"ם [בדעת רב יוסף] שגם מרא קמא נקרא מוחזק ולכן א"א להוציא ממנו ע"י מיגו.

וכתב הביה"ל שמדברי הר"י [להלן תד"ה והלכתא] מבואר שס"ל שמרא קמא אינו מוחזק, ולכן פוסק רב אידי בר אבין שמהני מיגו להוציא קרקע ממרא קמא, ולא מהני להוציא זוזי מלוה. ומוסיף הביה"ל שהריב"ם מוכרח לכאורה לפרש בדעת רב אידי כמו הרשב"ם שאיכא ספק ולכן יש חילוק בין קרקע לזוזי. מיהו י"ל שרב אידי מכריע שבקרקע כיון שהמחזיק דר בה מיקרי קצת מוחזק לענין דמהני ליה מיגו.

כתב השב שמעתתא [ד - כד] וקה"ח [סימן פב - יג] שדוקא מיגו להוציא ממוחזק לא אמרינן, אבל מיגו להוציא ממרא קמא אמרינן [וכ"כ הסמ"ע סימן פב - מד]. ומבאר עפ"ז מש"כ התוס' להלן שמרא קמא אינו מוחזק ולכן מהני מיגו להוציא קרקע ממרא קמא. ומבאר השב שמעתתא משום שחזקת מרא קמא אינה מוחזק אלא כמו חזקה דמעיקרא באיסורים.

הקה"ח [כלל א - ה] מסתפק בזה האם חזקת מרא קמא הוי מוחזק או כחזקה מעיקרא דאיסורים. ובכללי מיגו של הכנה"ג [הובא בתומים סימן פב - ט] כתב שהוי מחלוקת ראשונים אם מהני בקרקע מיגו נגד חזקת מרא קמא. הקו"ש [ח"ב סימן ח] מוכיח מהרא"ש שמיגו או רוב לא מהני נגד מרא קמא. מיהו אפשר לומר שאף אם מרא קמא הוי מדין מוחזק מ"מ הוי מוחזק חלש, ולכן מהני מיגו להוציא ממרא קמא. עיין להלן.

25. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב ד"ה אמאי קא

אמאי קא סמכת אהאי שטרא - דהא שני חזקה ליכא והאי שטרא חספא בעלמא הוא וכיון דאודי אודי ולא דמי לשאר מה לו לשקר שבגמרא ששתי טענות יכולות להיות אמת אותה שהוא טוען ואותה שהיא יכול לטעון ולא טען דאמרי' מיגו אבל הכא דמי למה לו לשקר במקום עדים שהרי כל כחו וחזקתו בקרקע זו על ידי האי שטר הוא והיאך נאמר מה לו לשקר בשטר זה אי בעי אמר שטרא מעליא הוא והלא מודה שהשטר פסול והודאת בעל דין כמאה עדים ואילו באו שני עדים שאמרו שהוא פסול ליכא תו מה לו לשקר.

26. חדושי הרמב"ן על מסכת בבא בתרא דף לב/ב

אמאי קא סמכת אהאי שטרא הא שטרא חספא בעלמא הוא, פירשה הרב רבי שמואל ז"ל בפירושו ואיני מבין דבריו. ולענין הדין בגמרא עצמה תמה הוא למה לא יהא אדם נאמן לטעון על פה במגו דיכול לתבוע בשטר, והא אפילו מגו דתלוי במעשה ומחוסר מעשה נמי אמרינן, כדאמרינן בעלמא (לק' קל"ד ב') שהרי בידו לגרשה. ושמעתי פירושה משום דלא אמרינן מגו לאפוקי ממונא, וכן פירשה רבי יהוסף הלוי ז"ל, והאי נמי כיון דאית ליה חזקה דאבהתיה לא מפקינן מיניה, ורבה סבר אמרינן מגו אפילו לאפוקי ממונא, ואפסיקא הלכתא כרבה בארעא משום דברשות מחזיק קיימא ואידך הוה ליה מוציא מחברו ומגו לאוקומי ממונא הוא, ואע"ג דקיימא לן (ב"מ ק"ב ב') קרקע בחזקת בעליה עומדת, כיון דאיכא מגו ותפיס לה איהו מהימן ואע"ג דבחזקת אבהתיה דהאיך קיימא:

27. סוכת דוד

מב) ועיין קו"ש חלק ב' סימן ג' י"ב, שכתב לפרש דברי הרשב"ם כאן ד"ה אמאי קא סמכת וכי, וז"ל ולפי המבואר למעלה (היינו דמיגו מדין נאמנות הוא דנותנין לו הנאמנות של הטענה האחרת שיוכל לטעון) אפשר לומר בדעת הרשב"ם דאילו אמר שטרא מעליא הוה לי הי' זוכה בכח עדים ועכשיו אנו יודעין שאין לו

עדים כלל דשטרא זייפא הוא אלא שטוען שטרא מעליא הוה לי ואירכס וא"כ א"א ליתן לו כח הנאמנות של הטענה האחרת שהי יכול לטעון היינו כח עדים כיון דבאמת אין לו עדים כלל, אמנם כ"ו רק אם נאמר דטעמא דמיגו הוא מפני כח הנאמנות של הטענה האחרת אבל אי נימא בטעם מיגו משום אנן סהדי דמ"ל לשקר אין שום טעם בחילוק הזה, עכ"ל, וכונתו הוא דאם מיגו הוא מטעם נאמנות של הטענה האחרת, א"כ אי"כ דין מיגו דהא לא הי' לו נאמנות מצד טענתו לבד דהא אינו יכול לזכות בטענתו לבד בתוך ג"ש, ורק כשטוען מעיקרא והא שטרא זכה ע"י דין עדות ולא מטעם נאמנות מצד עצם טענתו, ועכשיו כשאומר שטרא זייפא א"כ ליכא עדים וא"א ליתן לו הנאמנות של עדים דהא אי"כ עדים, ודין מיגו לית לי' דהא לא הי' נאמן בטענתו ורק שהי' לו עדים ע"י והא שטרא והלא עכשיו אין לו עדים דהא הודה דזייפא הוא, זהו סברת רב יוסף ולפי"ז צ"ל דרבה יסבור דמיגו מדין הוכחה ובירור ולכן ג"כ כאן יש לנו בירור טוב שאינו משקר דהי' יכול לעמוד בטענתו הראשונה, אבל יש להבין לפי דבריו מאי הלשון של רשב"ם דהוי דמי למה לי לשקר במקום עדים וכו' וצ"ל דכונתו כך דכיון שהודה דשטרא זייפא הוא א"כ אין לו כח עדים והוי כמו שבאו עדים ובטלו שטרו.

28. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

טו] ההוא דאמר לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך והא שטרא וכו' אמר רבה מה לו לשקר אי בעי אמר ליה שטרא מעליא הוא - מבואר ששיטת רבה שלא רק בקרקע יש לו מיגו אלא גם בזווי. הראשונים דנים איך מהני מיגו זה בזווי, הרי הוי מיגו להוציא.

א. שיטת הרמב"ן שמיגו להוציא אמרינן.
 ב. שיטת תוס' [ב"מ קטז א] והר"י מיגש שרבה סובר מיגו להוציא אמרינן.
 ג. שיטת התוס' [ב"מ ב א] דרבה סובר שמיגו דאי בעי שתיק עדיף, ומהני אף להוציא.
 ד. ר' יונה והנ"י כתבו דרבה סובר שאין כאן מיגו להוציא כיון שכבר זכה בממון ע"י השטרא זייפא ולכן נחשב הממון בחזקתו. וכן נראה מהרא"ש הנ"ל שמבאר [לפי הריב"ם] שרב יוסף טוען למה אתה סומך להיות מוחזק בקרקע [או בהאי זוזי] על האי שטרא, והרי האי שטרא חספא בעלמא הוא, ונמצא שאינך מוחזק אלא הקרקע בחזקת בעליה עומדת [וכן הזווי בחזקת בעליהם עומדות], ולכן הוי מיגו להוציא. ומבואר שרבה סובר שמחמת השטר אינו מיגו להוציא.

29. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב ד"ה הלכתא כוותיה

הלכתא כוותיה דרבה בארעא - באותו דין ראשון דלעיל מספקא ליה לרב אידי בר אבין טעם של מי משניהם נראה יותר הלכך פוסק בראשון כרבה דאמרינן מה לו לשקר ויעמוד על מקחו דכיון דלא אתברירו טעמיהם של רבה ורב יוסף המוציא מחבירו עליו הראיה וגבי זוזי שהלוה מוחזק ולא בעל השטר אמרינן יביא בעל השטר

ראיה ויטול דהיכא דקיימא ארעא תיקום ולא נוציא מספק וכן זוזי היכא דקיימי ליקום וכן הלכה ואף על גב דפסקינן הלכה כרב יוסף בשדה ענין ומחצה (לקמן /בבא בתרא/ דף קיד:) מכלל דבכולי גמרא הלכה כרבה ולא כרב יוסף והכא פסקינן הלכה כרב יוסף לא קשיא דהא בהך פלוגתא נמי פסקינן כרבה.

30. תוספות מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב ד"ה והלכתא כוותי'

והלכתא כוותי' דרבה בארעא - **רבינו שמואל פירש דמספקא ליה כמאן הלכתא וצריך לדחוק ולפרש ולחלק בין ספיקא דתרי ותרי לספיקא דדינא דהא דלא אוקמה בחזקת מרה קמא כמו בנכסי דבר שטיא דאמרי' (כתובות דף כ.) אוקי תרי בהדי תרי ואוקי נכסי בחזקת בר שטיא התם הוו תרי ותרי כמאן דליתנהו דמי ואוקמי' ארעא בחזקת מרה קמא אבל הכא דמספקא לן דינא כמאן התם לא שייך כולי האי למימר אוקמה אחזקת מרה קמא ונוציא מיד המוחזק ודוחק הוא ועוד דהילכתא משמע דלגמרי פוסק כרבה ולא מספק אפי' עבד כרב יוסף בדיעבד לא עבד ונראה לר"י דהיינו טעמא דהלכתא בארעא כרבה וכרב יוסף בזוזי משום דאמרי' מיגו לאוקמי ממונא ואית לן לאוקמי ארעא בחזקת מרה דקיימא השתא ובהכתוב (כתובות דף פה. ושם) דאמר מיגו דיכלי למימר לא היו דברים מעולם יכלי למימר הני סיטראי נינהו אף על גב דמיגו להוציא לא אמרינן שאני התם דאיכא שטרא.**

31. דבר יעקב מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

טז] תד"ה והלכתא וכו' אבל הכא דמספקא לן דינא כמאן התם לא שייך כולי האי למימרא אוקמה אחזקת מרה קמא ונוציא מיד המוחזק - מפשטות לשונם משמע, שהסברא לחלק הוא משום שתרי ותרי כמאן דליתא, ולכן אין ספק ומוקמינן אחזקת מרא קמא, משא"כ בספיקא דדינא לא שייך לומר שליכא ספק. המל"מ [טומאת צרעת ב - א] ורע"א [תשובה סימן לז] וקונ' הספקות [כלל ד - ד] מבארים דדוקא בספק שלא יודעים המציאות, הולכים אחר חזקה דמעיקרא, ותולים שהמציאות לא השתנתה, אבל בספיקא דדינא לא שייך לילך אחר חזקה דמעיקרא, דמחמת החזקה לא יוכרע הדין. התוס' כתבו שזה דוחק, ומבאר רע"א משום דס"ל שגם בספיקא דדינא אפשר לילך בתר חזקה דמעיקרא. הקה"י [סימן כג] מבאר [מחלוקת הרשב"ם והתוס' ע"פ הקוה"ס [כלל א - ה הנ"ל] שמסתפק האם חזקת מרא קמא הוי מוחזק או כחזקה מעיקרא באיסורים. דעת הרשב"ם שחזקת מרא קמא הוא כמו חזקה דמעיקרא באיסורים, ולפ"ז החזקה מכריעה הספק לומר שלא נשתנה המציאות, וזה לא שייך בספיקא דדינא. והתוס' [שאמרו זה דוחק] ס"ל שחזקת מרא קמא הוי בגדר מוחזק, שמספק א"א להוציא ממוחזק [ולא משום שהוכרע הספק], ולכן זה שייך גם בספיקא דדינא. וכ"כ הדרכ"ד. גם הקו"ש [אות קלו] כתב שסברת רע"א היא משום שלומד שחזקת מרא קמא הוי כמו חזקה דמעיקרא באיסורים. הקו"ש חולק וסובר שהוי בגדר מוחזק, ולכן אכתי קשה למה לא מהני מרא קמא בספיקא דדינא כמו שמהני מוחזק....

1. שעורי ר' דוד מסכת בבא בתרא דף לב עמוד ב

שיט) **אי חזקת מ"ק הוי דין חזקה קמייתא**

תוד"ה והלכתא כוותיה דרבה בארעא, רבינו שמואל פי' דמספקא ליה כמאן הלכתא, וצריך לדחוק ולפרש ולחלק בין ספיקא דתרי ותרי לספיקא דדינא, דהא דלא אוקמיה בחזקת מרה קמא כמו בנכסי דבר שטיא וכו'. והנה בקצוה"ח (סי' ר"פ סק"ב) כתב, דחזקת מ"ק הוי רק דין חזקה קמייתא. וצ"ע דא"כ מה הקשו התוס' הכא, אמאי לא מוקמינן בחזקת מ"ק, הרי בספיקא דדינא לא מהני חזקה קמייתא. ומוכח דחזקת מ"ק הוי דין חזקת ממון ממש, ולא רק דין חזקה קמייתא, [א"ה ואכן הגרעק"א ביאר דזהו באמת תירוץ התוס' (עי' ס"ק הבא).

שכ) **בטעמא דלא מהני חזקת מ"ק בספיקא דדינא**

שם בא"ד אבל הכא דהוי ספיקא דדינא לא שייך כולי האי למימר אוקמה אחזקת מ"ק ונוציא מיד המוחזק, ודוחק הוא.

והגרעק"א (תשו' ל"ז ד"ה ויש לעשות) ביאר כונתם, דחזקת מ"ק הוא כמו כל עניני חזקות, דאוקי אחזקה שלא נשתנה ממקודם, וכמו חזקת איסור והיתר, משו"ה בספיקא דדינא דלא שייך לומר אוקי אחזקה במקודם, ממילא אין עושין מעשה להוציא מיד המוחזק, ע"ש.

והיינו דדין חזקת מ"ק הוי דין חזקה קמייתא דאיסורין, וא"כ זה שייך דוקא בספק דתו"ת, דהוי ספק במציאות מי אומר אמת, דבזה החזקה מכריעה כשנים אלו, אבל בספיקא דדינא לא שייך להעמיד על חזקה קמייתא, דסו"ס אולי הדין לא כך.

ובאמת באו"ש (הל' טוען פט"ו ה"ט) בתחילה ג"כ פירש כן, דחזקת מ"ק הוי חזקה כמו בשאר איסורים דאזלינן בתר חזקה, ולכן לא שייך כן בספיקא דדינא, דאטו משום חזקה ישתנה הדין.

אכן תמה ע"ז, דהא גם כאן הוי זה ספק במציאות אם נאמן או לא, דדוקא בעלמא דהוי ספק על הדין, כגון אם דבר זה קונה או לא, לא שייך חזקה ע"ז, אבל כאן הרי הספק הוא במציאות, אם מכר לו השדה בשטר או לא, והיינו האם משקר או לא, ואטו משום דפליגי אמוראי אם סמכינן על מיגו, גרע, הא סו"ס הספק הוא ספק במציאות, ומ"ט לא יועיל חזקה.

ולכן כתב לבאר כונת התוס' באופן אחר, דספק דתו"ת הוי ספק השקול, דהסברות שקולות וידעינן דהמאזנים מעוין. אבל הכא לא ידעינן אם הסברות שקולות, דאימור שפיר אמר רבה דמיגו הוי הוכחה אלומה ועצומה דקושטא אמר דשטרא הוה ליה, ואין המאזנים מעוין. [והיינו דהספק אי הלכה כרבה או כרב יוסף, אין זה ספק השקול, דהא אפשר דסברת רבה עדיפא], ולכן לא עבדינן מעשה להוציא מיד המוחזק השתא בה, ע"ש. ודבריו צ"ב דהא בספק אונס ספק רצון וכדומה, נמי אין יודע דהספיקות שקולים, (ועיין תוס' כתובות (דף ט א) דבאמת איכא רוב מדרבנן שזינתה ברצון), וא"כ הא מצינו דחזקה מכריעה אף כשאינו ספק השקול, וצ"ע...

שכד) להקצוה"ח אחר שגבה דהוי להחזיק, מהני המיגו

והנה הקצוה"ח (סי' ל"ב סק"ב) הביא דברי המהרש"ל ביש"ש ב"ק (פ"ד סי' י"א) היכא דהיה לשלשה תביעה של מנה, על אחד, והסכימו השלשה שאחד מהם יהא הבע"ד והתובע, ושנים האחרים עדים, והוציאו ממנו המעות, ואח"כ הודו [שהם כולם בע"ד], חייבין להחזיר לו המעות, אף על פי שאמרו שבדין הוציאו ממנו המעות, ויש להן מיגו, אעפ"כ חייבין להחזיר.

והקצוה"ח שם חולק עליו, דאין להוציא מהם הממון, והוכיח מסוגיין ד[לפי' התוס'] טעמא דרב יוסף משום דהוי מיגו להוציא, וא"כ היכא שכבר הוציאו, הו"ל מיגו להחזיק, ומהני המיגו, ע"ש. מבואר בדבריו דלא כהאו"ש, אכן האו"ש כתב כהמהרש"ל.

שכה) בטעמא דמיגו מהני נגד חזקת מ"ק

בא"ד ונראה לר"י דהיינו טעמא דהלכתא בארעא כרבה וכתב יוסף בזו"ז, משום דאמרינן מיגו לאוקמי ממונא, ואית לן לאוקמי ארעא בחזקת מרה דקיימא השתא.

והנה הקצוה"ח (סי' קמ"ו ס"ק י"ג) הביא דברי התוס' כאן, שפירשו הטעם דקי"ל כרבה בארעא משום דמהני מיגו נגד חזקת מ"ק, [ולכן בקרקע אמרינן מיגו להוציא מחזקת בעלים הראשונים, וכתב יוסף בזו"ז, דהוי מיגו להוציא מחזקת ממון שהוא מוחזק ממש ע"ש.

והיינו דמיגו לא מהני להוציא ממוחזק, אבל נגד חזקת מ"ק מהני (ועי' לעיל ס"ק קי"ז).

וצ"ע דלכאורה בלשון התוס' לא כתבו כן, [דמיגו מהני נגד חזקת מ"ק], דהא כתבו רק דכיון דהוי ביד המחזיק אין להוציא ממנו, [והיינו דהמוחזק עדיף מחזקת מ"ק], וצ"ל דזהו באמת כונת הקצוה"ח.